

Tantárgy:	Történelem
------------------	-------------------

Évfolyam:	11.
------------------	------------

Időkeret:	3	óra/hét	108	óra/év
------------------	----------	----------------	------------	---------------

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A 11. évfolyam tananyagának tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményt tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békék tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helytállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;
- tud forráskritikát végezni és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;
- összehasonlíja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait; 7. képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására;

- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készít;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;

- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági, társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;

- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlít különböző, egymáshoz hasonló történelmi helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;
- képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;

Témakörök óraszámjai:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	6
A dualizmus kori Magyarország	15
A nagy háború	14
Az átalakulás évei	13
A két világháború között	8
A Horthy-korszak	12
A második világháború	18
<i>Szabadon felhasználható órák száma</i>	14
- <i>Készülés a kisérettségire</i>	8
Összes óraszám:	108

A 11. évfolyamosok számára fontos esemény a tanév, mert történelem tantárgyból (magyar nyelv és irodalom mellett) **kisérettségi vizsgát** tesznek. A gimnáziumi tanulmányaikat lezáró érettségi vizsgához hasonlóan írásbeli és szóbeli vizsgák várnak a tanulókra. Erre komolyan

készülünk, így minden évben a tanórák egy részét, az idén **8 órát** a felkészülésre fordítjuk. Ezeket az órákat a szabadon felhasználható órák keretében végezzük.

Témakör: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

Tervezett óraszám: 6 + 2 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A szocializmus és a munkásmozgalom	<ul style="list-style-type: none"> – Szocializmus: társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok. – A Kommunista kiáltvány – Szakszervezetek és munkáspártok – Szociáldemokrácia és kommunizmus – Keresztényszocializmus 	<p>Fogalmak: polgárháború, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, szocializmus, szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus,</p> <p>proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetállam fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális szempontokból – A polgári állam feladatköreinek és eredményeinek azonosítása
A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). – Alkotmányosság és választójog – Jogegyenlőség és emancipációs törekvések – A polgári állam kiépítése 	<p>Személyek: Abraham Lincoln, Otto von Bismarck, Karl Marx</p> <p>Kronológia: 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, 1871 Németország egyesítése</p> <p>Topográfia: Németország, Japán</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszociális eszmék azonosítása és összehasonlítása

Összefoglalás és számonkérés			
-------------------------------------	--	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköreiről és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszmékről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

Témakör: A dualizmus kora

Tervezett óraszám: 15+ 4 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A kiegyezés és a dualizmus rendszere	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés és okai – A közös ügyek rendszere – A magyar államszervezet – A pártrendszer, a választójog és a véderőviták 	<p>Fogalmak: emigráció, passzív ellenállás, neoabszolutizmus, kiegyezés, közös ügyek, közjogi kérdés, húsvéti cikk, dualizmus, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentrí, népoktatás, Millennium, asszimiláció, autonómia</p> <p>Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat nézőpontjából – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának
	<ul style="list-style-type: none"> – A politikai nemzet koncepciója – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény – Asszimiláció és anyanyelvhasználat – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon 	<p>Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd, Ferenc József</p> <p>Kronológia: 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, 1867 a kiegyezés, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, 1896 a Millennium</p> <p>Topográfia: Budapest, Bécs, Osztrák-Magyar Monarchia, Fiume</p>	<p>áttekintése, értékelése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek azonosítása különböző forrásokban – A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban
Az ipari forradalom Magyarországon	<ul style="list-style-type: none"> – A gazdasági kiegyezés – A vasútépítés – Állami gazdaságpolitika – Mezőgazdaság és élelmiszeripar – Modernizálódó ipar 		
Társadalom és életmód a dualizmus korában	<ul style="list-style-type: none"> – Demográfiai robbanás és urbanizáció – Kivándorlás Európából és Magyarországról – A földkérdés és a vidék – A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros – Oktatás és kultúra – Életmód és szórakozás 		
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Példák gyűjtése a szabadságharcot követő megtorlás és üldöztetés magyar, valamint más nemzetiségű áldozatairól, formáiról, eszközeiről, méretéről. (Pl. a lengyel, olasz

és német származású honvédtisztek kivégzése, a hazai zsidó közösségekre kirótt hadisarc.)

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihez kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.
- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.
- Az európai történelem és a magyar történelem kölcsönhatásainak elemzése. (Pl. a kiegyezés létrejöttét elősegítő külpolitikai tényezők számbavétele.)
- A történelmi tér változásainak leolvasása különböző térképekről. (Pl. a magyarországi vasúthálózat fejlődése)

Témakör: Az I. világháború, a nagy háború

Tervezett óraszám: 14 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Az első világháború előzményei	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmatosítás okai és céljai. – Az imperializmus – a terjeszkedő tőke – Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok – Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – 	<p>Fogalmak: villámháború, front, állóháború, hátország, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság, korlátlan tengeralattjáró háború</p> <p>Személyek: Ferenc József, II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése – Az első világháború frontjainak azonosítása,

	balkáni konfliktusok	Tisza István, V. György, Wilson	bemutatása térképeken
Az első világháború	<ul style="list-style-type: none"> – A világháború kitörése – A hadviselő felek és a frontok – Oroszország és a központi hatalmak összeomlása 	<p><i>Kronológia:</i> 1914. június 28. a szarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború, 1916 verduni vérszivattyú, 1917 az USA hadbalépése, Szovjet-Oroszország kilépése</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákban, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban – A front és a háttér körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók, emlékiratok, naplók alapján
Az első világháború jellemzői és hatása	<ul style="list-style-type: none"> – Az állóháború és az anyagcsata – A hadigazdaság és a háborús propaganda – A hagyományos világrend felbomlása – A nők helyzetének megváltozása 	<p><i>Topográfia:</i> Osztrák-Magyar Monarchia, Németország, Brit Birodalom, Franciaország, Oroszország, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország, Bulgária</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében
Magyarország a világháborúban	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar frontok, nagy csaták – Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek – Magyar hősök a világháborúban – A háttér – A magyar hadifoglyok sorsa 		<ul style="list-style-type: none"> – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, “Új világ született” c. kiállítás).
- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

Témakör: Az átalakulás évei

Tervezett óraszám: 13 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Szocialista és nemzeti törekvések: a birodalmak bomlása	<ul style="list-style-type: none">– A történelmi monarchiák bukása (Oroszország, Németország, Oszmán Birodalom)– Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban– Az újraszülető Lengyelország.– Az olasz fasizmus	Fogalmak: bolsevik, szovjet, örmény népiártás, egypártrendszer, államosítás, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), tanácsköztársaság, vörösteror, Lenin-fiúk, ellenforradalom, fehér különítményes megtorlások, “vörös térkép,” kisantant, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda	<ul style="list-style-type: none">– Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása , a területi változások azonosítása és indoklása– A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és értékelése források alapján
Az Osztrák-Magyar Monarchia és a	<ul style="list-style-type: none">– A Monarchia és a történelmi		<ul style="list-style-type: none">– Magyarország megszállásának

<p>történelmi Magyarország szétesése</p>	<p>Magyarország bomlása</p> <ul style="list-style-type: none"> – A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca – Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése 	<p><i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, Vlagyimir I. Lenin, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Apponyi Albert</p>	<p>áttekintése térképek, szöveges források segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> – A Károlyi-időszak kormányzati tevékenységének értékelése
<p>A tanácsköztársaság és az ellenforradalom</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kommunista hatalomátvétel – A proletárdiktatúra és a vörösteror – Az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége – Az ellenforradalom győzelme 	<p><i>Kronológia:</i> 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen
<p>A Párizs környéki békék</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. – Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata – Jóvátétel, hadsereg-korlátozás, határváltozások – A szétszabdalt közép-európai régió 	<p><i>Topográfia:</i> Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum okainak feltárása – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében
<p>A trianoni békediktátum</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar ügy a békekonferencián – A magyar delegáció érvei 		<ul style="list-style-type: none"> – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével

	<ul style="list-style-type: none"> – Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei – Az önrendelkezési elv megsértése – A békediktátum etnikai és gazdasági következményei. – Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron 		<ul style="list-style-type: none"> – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.
- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösteror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).
- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.

Témakör: A két világháború között

Javasolt óraszám: 8 +4 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A kommunista Szovjetunió	<ul style="list-style-type: none"> – A totális diktatúra 	<i>Fogalmak:</i> totális állam, többpártrendszer,	<ul style="list-style-type: none"> – A sztálini Szovjetunió

	<p>és a pártállam kiépítése</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tervgazdaság és a kollektivizálás – A terror eszközei és áldozatai 	<p>egypártrendszer, személyi kultusz, koncepciók per, GULAG, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, tervgazdaság, piacgazdaság, New Deal, Dawes-terv, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, élettér-elmélet, Führer, SS, Anschluss</p>	<p>működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével</p> <ul style="list-style-type: none"> – A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása.
A Nyugat és a gazdasági világválság	<ul style="list-style-type: none"> – A tőzsde, a hitelezés és a világkereskedelem összeomlása – A munkanélküliség – Állami beavatkozás a gazdaságban 	<p>Személyek: Lenin, Joszif V. Sztálin, Trockij, Adolf Hitler, Goebbels, Roosevelt</p> <p>Kronológia: 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia</p> <p>Topográfia: Szovjetunió, Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin, Saar-vidék, Ruhr-vidék, Szudéták, Ausztria</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével – A totális diktatúra ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen
A nemzetiszocialista Németország	<ul style="list-style-type: none"> – A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom – A totális állam kiépítése – A terror eszközei – Terjeszkedés a háború előtt 		
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciós perek).
- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapjairól.
- Folyamatábra készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábra szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).
- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.

Témakör: A Horthy-korszak

Tervezett óraszám: 12 + 4 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Talpra állás Trianon után	<ul style="list-style-type: none">– A király nélküli alkotmányos királyság– A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában– A gazdaság szerkezetváltás a az 1920-as években– A klebelsbergi oktatás- és	<p>Fogalmak: kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, pengő, népszövetségi kölcsön, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, úri középosztály, antiszemitizmus, nyilasok</p> <p>Személyek: Bethlen István, Teleki Pál,</p>	<ul style="list-style-type: none">– A magyarországi korlátozott parlamenti rendszerének értékelése– A korabeli politikai berendezkedés és összehasonlítása más (közép-) európai

	kultúrpolitika eredményei	Klebelsberg Kunó, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, Szent-Györgyi Albert	országokéval
A 1930-as évek Magyarországa	<ul style="list-style-type: none"> – A válság és hatása – A belpolitika irányváltásai – Életmód és társadalom. – A földkérdés – Tudomány és művészet a két világháború között – A külpolitika irányai és lehetőségei – a revízió első eredményei 	<p>Kronológia: 1920–1944 a Horthy-rendszer, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása</p> <p>Topográfia: Budapest, Budaörs, Debrecen, Szeged, Pécs, Sopron, Lillafüred, Olaszország, Németország, Felvidék, Kárpátalja</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása szöveges források alapján – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés) – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése

			térkép és statisztikai adatok alapján
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak vezetőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.
- A világtörténet, az európai történelem, a magyar történelem eltérő időbeli ritmusának és kölcsönhatásainak elemzése. (Pl. a német befolyás erősödése és hatásai.)
- Néhány kiemelt esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen. (Pl. a revíziós politika eredményei 1938–39.)

Témakör: A második világháború

Tervezett óraszám: 18 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A tengelyhatalmak sikerei	<ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop paktum): német és szovjet megszállás – Nyugat-Európa lerochanása – Német támadás a Szovjetunió ellen 	<p>Fogalmak: Molotov–Ribbentrop-paktum, tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, kiugrási kísérlet, zsidótörvények, munkaszolgálat, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, haláltábor, népiirtás, holokauszt, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján. – A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken

	<ul style="list-style-type: none"> – Japán támadás az Egyesült Államok ellen 	<p>konferencia, háborús bűn, malenkij robot</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján
A szövetségesek győzelme	<ul style="list-style-type: none"> – A keleti és a nyugati front – A csendes-óceáni hadszíntér 	<p>Személyek: Franklin D. Roosevelt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veessenmayer, Szálasi Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztelho Gábor, Richter Gedeon</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján
Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya	<ul style="list-style-type: none"> – A területi revízió lépései – A fegyveres semlegesség – A Szovjetunió elleni háború – A Don-kanyar – A német megszállás és következményei 	<p>Kronológia: 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, 1939–45 a második világháború, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, 1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, 1944. március 19. Magyarország német megszállása, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma) – A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával
A holokauszt	<ul style="list-style-type: none"> – Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia – Koncentrációs és megsemmisítő táborok. – Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában – A magyarországi zsidótörvények – A magyar holokauszt. – Felelősség és embermentés 		

<p>A második világháború jellemzői</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A villámháború és következményei – Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror – Az ellenállás formái – A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per 	<p>kísérlet, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hiroshima ellen</p> <p>Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, Hiroshima, Észak-Erdély, Don-kanyar, Kamenyec Podolszk Árpád-vonal, Auschwitz, Újvidék, Drezda, Berlin, Vichy, Szolyva</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A nyilas terror áttekintése források alapján – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzői és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével – A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi tragédiáinak bemutatása különböző források alapján – Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval
<p>Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom – A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma – Megszabadulás és szovjet megszállás – Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak – A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás) 		
<p>Összefoglalás és számonkérés</p>			

Javasolt tevékenységek:

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitörésében játszott szerepének megvitatása.
- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 11. ÉVFOLYAMON

- A tananyag típusához, illetve a tanított diákközösséghez, iskola programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választ a tanár a különböző oktatási stratégiák közül.
- Az oktatási módszerek közül jellemző az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, projekt munkák, digitális anyagok megtekintése és a házi feladatok.
- Számonkérések jellemző módja esszé és tesztek írása, összefoglalások előkészítéseként gondolatterképek készítése. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok összeállítása.
- A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás alkalmazása jellemző.
- A kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása mellett az önálló munkavégzés és tanulás kialakítása is fontos feladat.
- A digitális oktatási módszereknek ebben a képzési szakaszban is kiemelt jelentősége van (pl. prezentációk készítése).